

Datum
2025-06-04**Diarienummer**
M-2025-476

Miljö- och stadsbyggnadskontoret

Utbildningsnämnden, i egenskap av
verksamhetsutövare, och Kommunstyrelsen, i
egenskap av fastighetsägare

Angående att vidta försiktighetsmått och utföra markundersökningar vid Borgens förskola, fastighet Borgen 8 i Danderyd

Ärende

Vid en översyn av tidigare inventering av nedlagda handelsträdgårdar i kommunen, har miljö- och stadsbyggnadskontoret uppmärksammat, genom historiskt material, att det tidigare har funnits en handelsträdgård (Borgens trädgård), inom fastigheten Borgen 8 där det idag bedrivs förskoleverksamhet. Se vidare nedan under historik.

Den 2 juni 2025 utfördes ett platsbesök på förskolan där det noterades att en mur finns kvar på förskolegården, som kan vara en rest från tidigare växthus, och att det förekommer yttlig jord på flera platser inom förskolegården, där handelsträdgården antas ha funnits.

Utifrån historiskt material och bygglovsansökan för förskolan, från år 1977, noteras att växthus och frilandsodling funnits där det idag är förskolegård med gräsyta (nordvästra delen av förskolegården). På flera ställen är gräset väldigt tunt eller obefintligt, se figur 1. Därav har det bedömts att försiktighetsmått och åtgärder behöver vidtas.

Figur 1. Foto på förskolans gård vid platsbesök den 2 juni 2025.

Datum
2025-06-04**Diarienummer**
M-2025-476

Miljö- och stadsbyggnadskontoret

Historik och eventuella markföroreningar

Utifrån historiskt underlag om Borgens trädgård, vid dåvarande Borgens semesterhem, är bedömningen att handelsträdgården med växthus har funnits på platsen i mitten av 1930-talet. Underlaget är knapphändigt, vilket medför att det är oklart hur länge och i vilken omfattning handelsträdgården har bedrivits. Platsen har varit bebyggd sedan slutet på 1800-talet.

Hälso- och miljörisker vid före detta handelsträdgårdar är främst kopplade till de bekämpningsmedel som kan ha använts. Under 1900-talets början användes olika metallpreparat som bland annat innehöll bly, kvicksilver och koppar. Från 1940-talet började organiska bekämpningsmedel, som exempelvis DDT, att användas. Både metallpreparat och organiska bekämpningsmedel kan medföra hälsorisker vid kontakt med eller intag av förorenad jord. Erfarenhetsmässigt är denna typ av föroreningar kvar i jorden länge och förekommer i yttlig jord.

Bedömning

Vid platsbesök på förskolan bedömdes det finnas en exponeringsrisk för yttlig jord inom vissa delar av förskolegården, därav är bedömningen att försiktighetsmått och skyddsåtgärder behöver vidtas gällande förskoleverksamheten i väntan på att marken undersöks och det klarläggs om marken är förorenad eller ej.

Om sådana bekämpningsmedel som beskrivs ovan använts vid den nedlagda handelsträdgården, finns det en risk för att barn kommer i kontakt med eller intar föroreningar i yttlig jord, vilket kan medföra hälsorisker. För att minska risken för olägenhet för människors hälsa är bedömningen att delar av förskolegården inte ska användas i väntan på att marken undersöks avseende föroreningar, se figur 2. Övrig förskolegård bedöms kunna användas utan försiktighetsmått.

Följande försiktighetsmått och åtgärder ska vidtas:

- Den del av förskolan som redovisas med orange markering i figur 2 ska ej användas och ska stängslas in till dess att eventuell föroreningssituation är utredd,
- Markundersökningar ska utföras så snart som möjligt inom det orangemarkerade området och miljö- och stadsbyggnadskontoret ska ta del av provresultat och rapport så snart som möjligt.

Datum
2025-06-04**Diarienummer**
M-2025-476

Miljö- och stadsbyggnadskontoret

Figur 2. Del av förskolegården som inte ska användas och stängslas in (orange markering) och ungefärligt läge för tidigare murar (delar finns kvar).

För miljö- och stadsbyggnadsnämnden,

Helene Boström
Miljöchef

Expedieras till: Utbildningsnämnden och Kommunstyrelsen